

ПРИНЦИПИ ЛЕКСИКОГРАФУВАННЯ ТОПОНІМІВ У НЕСПЕЦІАЛЬНИХ АНГЛОМОВНИХ СЛОВНИКАХ

Музя Є.М.

кандидат філологічних наук, доцент,

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

ORCID ID: 0000-0002-5716-1513

Робота присвячена вивченню проблеми лексикографічного включення топонімічних лексичних одиниць у загальних тлумачних словниках. Сучасною лексикографічною практикою уже накопичений певний досвід опису топонімічної лексики. Однак у лексикографічній теорії не тільки не вироблені й досі чіткі методи роботи з топонімами, але ця проблема не одержала ще вичерпного висвітлення в роботах з теорії лексикографії. Більшість укладачів словників вважають за необхідне включати до корпусу словника визначений обсяг географічних назв. Виявлення закономірностей у цьому процесі є предметом дослідження. Загальні тлумачні словники англійської мови є об'єктом дослідження. Проведений аналіз показав, що існуюча лексикографічна практика скоріше тримається на традиціях й особистому досвіді укладача словника, ніж на чітко визначених принципах. Вироблення цих принципів є метою дослідження. Стаття розглядає топонімічну лексику в типологічному аспекті, в якій вивчено сучасні класифікації топонімів і проведений їх порівняльний аналіз. Коло питань, що вимагають вирішення, досить широке: від вироблення несуперечливих принципів добору топонімів у словник і їхнє розташування в корпусі словника (наприклад, за алфавітом, поряд з іншими видами введень, чи окремим додатком) до способу й обсягу семантизації (енциклопедичної і/чи лінгвістичної). Зіставлення лексикографічної частини дослідження з типологічною, здавалось би, дає відповідь на питання про принципи добору топонімів у словник (адже перевага віддається великим і середнім об'єктам). Однак при такому підході не буде врахована культурно-історична складова семантики топонімів (наприклад, острів Хортиця – невеликий об'єкт фізичної географії – має величезне культурно-історичне значення для України; назва вулиці Wall Street – дрібний географічний об'єкт – відіграє важливу роль у світовій економіці тощо).

Ключові слова: топонімічна лексика, принципи відбору топонімів, семантика топонімів, культурно-історична складова семантики, лексикографічна практика.

ПРИНЦИПЫ ЛЕКСИКОГРАФИРОВАНИЯ ТОПОНИМОВ В НЕСПЕЦИАЛЬНЫХ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ СЛОВАРЯХ

Музя Е.М.

кандидат филологических наук, доцент,

Мелитопольский государственный педагогический университет

имени Богдана Хмельницкого

Работа посвящена изучению проблемы лексикографического включения топонимических лексических единиц в общих толковых словарях. Современной лексикографической практикой уже накоплен определенный опыт описания топонимической лексики. Однако, в лексикографической теории не только не выработаны до сих пор четкие методы работы с топонимами, но эта проблема не получила еще исчерпывающего освещения в работах по теории лексикографии. Большинство составителей словарей считают необходимым включать в корпус словаря определенный объем географических названий. Выявление закономерностей в этом процессе является предметом исследования. Общие толковые словари английского языка являются объектом исследования. Проведенный анализ показал, что существующая лексикографическая практика скорее держится на традициях и личном опыте составителя словаря, чем на четко определенных принципах.

пах. Выработка этих принципов является целью исследования. Статья рассматривает топонимическую лексику в типологическом аспекте, в которой изучены современные классификации топонимов и проведен их сравнительный анализ. Круг вопросов, требующих решения, достаточно широк: от выработки непротиворечивых принципов отбора топонимов в словарь и их расположение в корпусе словаря (например, по алфавиту, наряду с другими видами введения, или отдельным приложением) к способу и объему семантизации (энциклопедической и / или лингвистической). Сопоставление лексикографической части исследования с типологической, казалось бы, дает ответ на вопрос о принципах отбора топонимов в словарь (ведь преимущество отдается крупным и средним объектам). Однако при таком подходе не будет учтена культурно-историческая составляющая семантики топонимов (например, остров Хортица – небольшой объект физической географии – имеет огромное культурно-историческое значение для Украины; название улицы Wall Street – мелкий географический объект – играет важную роль в мировой экономике и т.д.).

Ключевые слова: топонимическая лексика, принципы отбора топонимов, семантика топонимов, культурно-историческая составляющая семантики, лексикографическая практика.

PRINCIPLES OF TOPONYMIC LEXICOGRAPHY IN NON-SPECIAL ENGLISH DICTIONARIES

Muzya E.

candidate of philological sciences, associate professor,
Melitopol Bohdan Khmelnytsky state pedagogical university

The problem of lexicographic inclusion of toponymic lexical units in general explanatory dictionaries is considered at the given article. At the same time, a classification scheme of typological description of place-names has been developed, a number of related problems, which are still to be solved in future, has been identified. The proposed scientific analysis of four general English dictionaries proves incidental character of choice of geographic places aiming at their enclosure in a dictionary. Modern lexicographic practice has already accumulated some experience in the toponymic vocabulary description. However, there are still no developing and clear working methods on how to operate with toponyms in the lexicographic theory, but this problem has not yet received exhaustive coverage in works on the theory of lexicography. The range of solution issues is quite broad: from the development of non-conflicting principles for the position of toponyms in the dictionary and their location in the body of the dictionary (for example, in the alphabet, along with other types of introduction, or a separate application) to the method and amount of semantics (encyclopedic and / or linguistic). Comparison between the lexicographic part in the study and the typological one, gives an answer to the question of the principles of toponym selection in the dictionary (in fact, the preference is given to large and medium objects). However, with this approach, the cultural and historical component of the toponym semantics will not be taken into account (for example, Khortytsya Island is a small geographical object – has a tremendous cultural and historical significance for Ukraine; the street Wall Street is a small geographic object plays an important role in world economy, etc.). The structural analysis of definitions proves that unified adequate approach to semantization of toponyms has not yet been developed in modern lexicography.

Key words: toponymic lexis, principles of toponym selection, semantics of toponyms, cultural and historical component of semantics, lexicographic practice.

Вступ

Принципи лексикографування топонімійної лексики в неспеціальних словниках належать до числа проблем, які ще чекають свого вирішення, що є **актуальністю** даного дослідження. Більшість укладачів словників вважають за необхідне включати до корпусу словника визначений обсяг географічних назв. (Донидзе 1983; Епурь 1988; Еремия 1979; Леонович

1983; Молчановский 1984; Мурзаев 1965; Мурнаева 1993; Поспелов 1983; Смолицкая 1983; Сталтманэ 1989) Виявлення закономірностей в цьому процесі є предметом дослідження. Загальні тлумачні словники англійської мови (OERD; WNTCD; LDCE; CNED; OALD; RHD; OED; COED; W3; OUD) є **об'єктом** дослідження. Проведений аналіз показав, що існуюча лексикографічна практика скоріше тримається на традиціях й особистому досвіді укладача словника, ніж на чітко визначених принципах. Вироблення цих принципів є **метою** дослідження.

Методи дослідження

Стаття розглядає топонімічну лексику в типологічному аспекті, в якій вивчено сучасні класифікації топонімів (Ирисханова 1978; Мельникова 1986; Подольская 1970; Суперанская 1964; Суперанская 1969) і проведений їх порівняльний аналіз. В узагальненому вигляді сучасні критерії, використовувані при класифікації, можуть бути представлені в такий спосіб:

Розмір об'єкта	Характер поверхні	Походження
-мікротопоніми -власне топоніми -макротопоніми	Суша - орографічні топоніми	природне
-масштабні -контурні -немасштабні	Вода - гідрографічні топоніми	штучне
-точкові		

Результати та обговорення

Кожна група топонімів у розглянутих класифікаціях деталізована в більшій чи меншій мірі, а сам реєстр топонімів різних видів включає: астіоніми – назви міст; гелоніми – назви боліт; гідроніми – назви водних об'єктів; дрімоніми – назви лісових масивів; дромоніми – назви доріг, шляхів сполучення і маршрутів; комоніми чи хоріоніми – назви сіл; кратоніми – назви держав; лімоніми – назви озер; ойконіми – назви будь-яких поселень; ороніми – назви гір і інших височин¹; пелагоніми – назви морів; потамоніми – назви річок; ревомоніми – назви океанічних течій; спелеоніми – назви печер і гротів, а також підземних систем (назви ж підземних річок і озер відносяться до гідронімів); урбаноніми – назви вулиць та інших дрібних об'єктів у середині населених пунктів; хороніми – назви великих областей (географічних, економічних, історичних).

Аналіз класифікацій топонімів показав, що типологічний поділ названого розряду лексики ще не можна вважати завершеним.

Так, розподіл топонімів за першим критерієм на масштабні і немасштабні або на макротопоніми – власне топоніми – мікротопоніми, по суті, є дублюючим у відношенні пар: масштабні/немасштабні – макротопоніми/мікротопоніми. Можливо, доцільно поділяти макротопоніми на масштабні та немасштабні, у той час як мікротопоніми, очевидно, масштабними бути не можуть. Крім того, якщо в цьому контексті використовувати термін на зразок

¹ Під цим терміном інколи розуміють назви деталей наземної поверхні Землі.

топонім², то він із родового стає видовим, що порушує чистоту класифікації вцілому. Доцільно було би просто назвати топоніми в залежності від розміру: *великими, середніми й дрібними* (правда, з наукової точки зору ці слова важко віднести до термінів, проте із практичної – вони точно позначають властивість об'єкта, що вже само по собі служить певною класифікаційною ознакою).

Залежно від фізичних характеристик поверхні, дослідники одноставно поділяють топоніми на *орографічні* і *гідрографічні*. При цьому підземні об'єкти (*спелеоніми*) цілком закономірно частково входять в орографічні (назви печер, гrotів, підземних систем), а частково – у гідрографічні (підземні ріки й озера). Доцільніше, на наш погляд, поділити орографічні та гідрографічні об'єкти на *поверхневі й внутрішні*. При цьому до другого виду можна буде віднести не тільки водні спелеооб'єкти, але й, наприклад, підводні течії. При такому підході в аналізованій класифікації матимуть місце і підводні особливості рельєфу, і гірські пасма, і западини тощо.

З погляду походження топоніми класифікуються на ті, які сформувалися природним шляхом, наприклад, моря, ріки, озера, і на такі об'єкти, що є результатом діяльності людини, наприклад, водоймища, греблі, арики. Однак віднесення ойконімів до певної категорії за вказаним критерієм вимагає окремого розгляду, оскільки, з одного боку, більшість населених пунктів склалися історично, а з іншого – вони всі є результатом діяльності людини, тобто штучно створеними об'єктами.

Ще складнішим є завдання класифікації топонімів за лінгвістичним критерієм – способом номінації. При діахронічному розгляді усі імена цього виду належать до одного типу – *coined words*. У синхронії ж ми не бачимо лінгвістичних основ для поділу топонімів на природні та штучні. Більш логічним було б розрізнити *демотивовані*, що втратили семантичну «прозорість» для носіїв мови, і *мотивовані*, етимологія яких відома для двох – трьох поколінь носіїв мови.

² Необхідно зазначити, що термінологія даного розділу мовознавства потребує уніфікації: у використанні деяких термінів спостерігаються розбіжності. Так, сам термін топонім у більшості випадків використовується в значенні „place-names” [Encyclopaedia Britannica], „a proper name of a locality, either natural (as of bodies of water, mountains, plains, and valleys) or social (as of cities, countries, provinces, nations and states)” [The Oxford Companion of the English Language], „слово и краткое словосочетание, применяемое для обозначения единичных географических понятий” [Жучкевич В.А. Общая топонимика, стр. 7], „имя собственное, которое в соответствующем контексте с учётом места, времени, языка и письменности служит для отличия одного какого-либо географического объекта от других географических объектов” [Маракуев А.В. Краткий очерк топонимики как географической дисциплины, стр. 32], „неодушевлённые, природно-физические или рукотворные 'предметы' с фиксированной локализацией на земном шаре, от самых крупных (континентов и океанов) до мельчайших (отдельно стоящих домов, садов, колодцев)” [Суперанская А.В. Что такое топонимика, стр. 21]. Поряд із цим, під топонімом інколи розуміють і „name derived from a place-name: a name, for example, a personal name, that is derived from the name of place” [Encarta World English Dictionary], „fixed phrases, compounds, etc.; special developments from place-names proper. Clippings. Examples include gin from Geneva...” [Th. McArthur], Крім того, для назв міст одні дослідники використовують термін „астіоніми” [Суперанська], інші – „полісоніми” [Подольська]; для назв внутріміських об'єктів – терміни „урбаноніми” [Суперанська] і „урбоніми” [Ірісханова].

Нижче пропонується власний підхід до вирішення аналізованої проблеми, поданий у вигляді комплексної класифікаційної схеми.

З існуючої практики випливає, що в основу класифікації було покладено 3 критерії: (1) розмір об'єкта, (2) характер поверхні, (3) походження топоніма.

У результаті укладено наступну класифікаційну схему типологічного опису топонімів (об'єктів фізичної й економічної географії і їхньої номінації):

Види топонімів

За розміром	За фізичним станом об'єкта	За відношенням до земної поверхні	За способом утворення
Великі	Гідрографічні	Поверхневі	Природні
Середні	Орографічні	Внутрішні	Штучні
Малі			

Підводячи підсумок сказаному, можна зазначити, що запропонована класифікація не завершує дискусії щодо створення типології топонімів. Швидше, навпаки, вона виявляє цілий ряд невирішених теоретичних проблем.

У контексті ж даного дослідження, типологічні аспекти носять прикладний (прагматичний) характер. Основне завдання роботи, як уже відзначалося, – вивчити принципи і методи лексикографування топонімів у неспеціальних словниках. Для її вирішення було проаналізовано 4 загальних філологічних словники англійської мови [The Oxford English Dictionary (OED), The Oxford Universal Dictionary (OUD), The Oxford English reference dictionary (OERD), The Canadian Oxford English Dictionary (COED)]. Результати їхнього аналізу, наведені в таблиці, наочно демонструють довільність у виборі географічних об'єктів для включення в словник, а структурний аналіз дефініцій – відсутність уніфікованого підходу до семантизації топонімів.

№	Види / Словники	OED	OUD	OERD	COED	Загальна к-сть
1.	Гелоніми	-	-	1	6	7
2.	Дромоніми	-	5	2	51	58
3.	Комоніми	-	1	2	36	39
4.	Кратоніми	18	38	1	253	310
5.	Лімноніми	-	-	9	135	144
6.	Мікротопоніми	4	33	26	640	703
7.	Ороніми	2	6	12	368	388
8.	Пелагоніми		5	2	51	58
9.	Полісоніми	6	31	107	2308	2452
10.	Потамоніми	-	4	6	291	301
11.	Ревмоніми		1	1	4	6
12.	Урбоніми	1	1	3	65	70
13.	Хороніми	19	65	37	905	1026
	Загальна к-сть	50	190	209	5113	5562

Як приклад, можливо навести детальний аналіз введень на букву «А» зі словника The Canadian Oxford English Dictionary.

Загальна кількість топонімів з цієї частини словника склала 372 одиниці. З них:

1 . Ойконіми (147):

а) комоніми (5) – Aberfan, Abu Simbel, Appomattox, Arviat, Avebury;

б) полісоніми (142) – Aachen, Aalborg, Aalst, Aarhus, Abbotsford, Aberdeen, Acapulco, Acre 1, Agadir, Ahmadabad, Ahvar, Aigues-Mortes, Aintab, Airdrie, Aix-en-Provence, Ajax, Ajmer, Akron, Alamo, Albacete, Alba Lulia, Albena, Albi, Albuquerque, Alcada de Henares, Alexandropol, Alexandrovsk, Aleppo, Alert, Alexandretta, Alexandria, Algeciras, Aligarh, Allahabad, Alma, Almeria, Alivante Brown, Almonte, Altamira, Amarna Tell el-, Ambato, Amherst, Amherstburg, Amos, Awoy, Amristar, Anaheim, Ancaster, Anchorate, Angora, AngosturaAnnaba, Annapolis Royal, Anshan, Antalya, Antibes, Antigonish, Antigua and Barbuda, Antioch, Antung, Antrim, Apeldoorn, Aphrodisias, Aqaba, Archangel, Arequipa, Argos, Arlington, Armagh, Arnprior, Arras, Asansol, Asbestos, Ascot 1, Ashdod, Ashgabad, Ashqelon, Aspen, Assisi, Assur, Astrakan, Aswan, Auckland, Augsburg, Aurora, Avalon, Avignon, Ayacucho, Aylesbury', Aylmer; у тому числі столиці територій – Abadan, Abacan. Abeokuta, Abijan, Abomey, Abuja, Ассра, Adana, Adelaide, Aden, Agna, Agartala, Agra, Aguascalientes, Aizawl, Ajaccio, Ajman, Akhetaten, Akkad, Aksum, Albany, Alicante, Alor Setar, Amiens, Amman, Ancona, Angers, Angkor, Annapolis, Antananarivo, Antofagasa, Anuraghapura, Aosta, Аріа, а також столиці держав – Abu Dhabi, Addis Ababa, Almaty, Amsterdam, Ancara, Antigua, Antwerp, Athens.

2. Кратоніми (17) – Abyssinia, Agydea, Afghanistan, Albania, Algeria, Andorra, Andropov, Angola, Argentina, Argentine, Assyria, Aussie, Australia, Austria, Austria-Hungary, Azania, Azerbaijani.

3. Хороніми (76) – Aberdeenshire, Abitibi. Abkhasia, Abruzzi, Abu Dhabi, Acadia, Achaea, Acre 1, Addo, Adelie Land, Adar des Iforas, Africa, Aguascalientes, Aintree, Ajman, Aksani Chin, Alabama, Alaska, Alberta, Alberta, District of, Albion, Alentejo, Algarve, Alsace, Altai, Altamira, Amazonas, Amazonia, Amazonia (park), America, American Samoa, Andalusia, Andhra Pradesh, Angus, Anhui, Anjou, Antarctica, Antarctic Circle, Antwerp, Antrim, Appalachian Region, Apulia, Aquitaine, Aragon, Arcadia, Arctic Circle, Arctic Region, Ardennes, Argyllshire, Arizona, Arkansas, Arlington, Armagh, Annagnac, Armenia, Artois, Arunachal Pradesh, Ascot 1, Ashanti, Asia, Asia Minor, Assam, Assiniboia, Asturias, Athabasca, District of, Atlantic provinces, Attica, Australasia, Australian Antarctic Territory, Australian Capital Territory, Auvergne, Auyuittuq National Park, Avon, Ayrshire, Azad Kashmir.

4. Дромоніми (8) – Alaska Highway, Alcan Highway, Alice Springs (railway), Allison Pass, Appalachian Trail, Appian Way, Athabaska Pass, Atilla Line.

5. Ороніми (40) – Abraham Plains, Aconcagua M., Adams Mount, Adam's Bridge, Adirondack M-s, Ahaggar M-s, Ajanta Caves, alberta Mount, Aletshhom M., Alexandra Falls, Allegheny M-s, Alps, the, Altai M-s, American Falls, Andes, Angeleno Falls, Annapurna (ridge), Anti-Lebanon M-s, Aorandi, Apennines, Appalachian M-s, Arabia, Arabian Desert, Araby, Ararat M., Arctic Coastal Plain, Arctic Lowlands, Ardnamurchan, Arnhem land, Asperty M., Assiniboine M., Atacama Desert, Athernon Table land, Athos M., Atlas M-s, Augrabies Falls, Augusta M., Avalanche Peak, Ayers Rock.

6. Топоніми (43) – ABC I-s, Abegweit, Abu Musa, Actium, Adelaida

Peninsula, Admiralty I- ds, Aegean I-ds, Aeolian I-ds, Agulhas Cape, Akimiski I-d, Alan I-ds, Alaska Pen., Alcatraz, Albara, Alderney, Aleutian I-ds, Alexandrian Arch-go, Ambon, Amindivi I-ds, Amirande I-ds, Amund Ringnes I-d, Anatolia, Andaman and Nicobar I-ds, Anglesey, Anguilla, Annobon, Antarctic Pen, Anticosti I-d, Antilles, Antipodes I-ds, Aouzou Strip, Arctic Arch-go, Arran, Aruba, Ascension I-d, Ashmore and Cartier I-ds, Ausrtal I-ds, Avalon Pen., Axel Heiberg I-d, Azores.

7. **Урбоніми** (3) – Acton, Alhambra, American Stock Exchange.

8. **Гідроніми (29):**

а) потамоніми (15) – Abitibi R., Albany R., Allier R., Amazon R., Amu Darya R., Amur R., Anderson R., Annapolis R., Arctic Red R., Amo R., Aroostook R., Asiiniboine R., Athabasca R., Attawapiskat R., Avon R;

б) лімноніми (7) – Aberdeen, Abitibi, Agassiz, Albert, Athabaska, Atlin, Avemus;

в) пелагоніми (6) – Adriatic, Aegean, Arabian, Arfura, Aral, Azov, Sea of;

г) ревомніми (1) – Agulhas Current;

д) гелоніми відсутні.

Семантичний аналіз дефініцій виявив наявність наступних сем: сема економічного значення (ек.), таксономічна сема (так.), сема координат (коор.), сема населення (нас.), сема історичних даних (іст.), додаткова сема, що містить будь-яку додаткову інформацію (дод.), а також – етимологію (етим.), що міститься, однак, не у всіх словникових статтях. Кількісні показники за параметром наявності визначених сем і їхнього структурного сполучення виявились такими: [Ек. + так. + коор. + нас.] – 22 дефініції, [Ек. + так. + коор. + нас. + іст.] – 5, [Ек. + так. + коор. + нас. + іст. + дод.] – 3, [Ек. + так. + коор. + нас. + дод.] – 4. [Ек. + так. + коор. + дод.] – 1, [Так. + коор. + нас.] – 26, [Так. + коор. + нас. + іст.] – 25, [Так. + коор. + іст.] – 23, [Так. + коор. + нас. + іст. + дод.] – 11, [Так. + коор. + дод.] – 68, [Так. + коор. + нас. + дод.] – 28, [Так. + коор.] – 53, [Так. + коор. + іст. + дод.] – 10, [Так. + коор. + етим.] – 11, [Так. + коор. + нас. + етим.] – 15, [Так. – + коор. + нас. + дод. + етим.] – 6, [Так. + коор. + дод. + етим.] – 10, [Так. + коор. + іст. + етим.] – 3, [Так. + іст.] – 34, [Іст.] – 6, [Так. + іст. + дод.] – 1, [Так. + нас. + іст.] – 1, [Так. + коор. + нас. + іст. + етим.] – 1, [Так. + іст. + етим.] – 1, [Так. + коор. + іст. + етим.] – 1, [Так. + коор. + нас. + іст. + дод. + етим.] – 1, [Так. + дод.] – 1, [Так.] – 1.

Висновки

Підводячи підсумок сказаному, можливо констатувати, що сучасною лексикографічною практикою уже накопичений певний досвід опису топонімійної лексики. Однак у лексикографічній теорії не тільки не вироблені й досі чіткі методи роботи з топонімами, але ця проблема не одержала ще вичерпного висвітлення в роботах з теорії лексикографії. Коло ж питань, що вимагають вирішення, досить широке: від вироблення несуперечливих принципів добору топонімів у словник і їхнє розташування в корпусі словника (наприклад, за алфавітом, поряд з іншими видами введень, чи окремим додатком) до способу й обсягу семантизації (енциклопедичної і/чи лінгвістичної). Зіставлення лексикографічної частини дослідження з

типологічною, здавалось би, дає відповідь на питання про принципи добору топонімів у словник (адже перевага віддається великим і середнім об'єктам). Однак при такому підході не буде врахована культурно-історична складова семантики топонімів (наприклад, острів Хортиця – невеликий об'єкт фізичної географії – має величезне культурно-історичне значення для України; назва вулиці Wall Street – дрібний географічний об'єкт – відіграє важливу роль у світовій економіці тощо).

Список літератури

- Донидзе Г.И. Нормативные словари географических названий и принципы их составления // Прикладная топонимика / отв. ред. Р.А. Агеева. М., 1983. С. 51-62.
- Епурь В.Б. Дефиниции имён собственных в англоязычной лексикографии: дис. ... к.ф.н.: 10.02.04. Минск, 1988. 199 с.
- Еремия Н.Л. Принципы построения системы учебных толковых словарей (на материале англоязычной лексикографии): дис. ... к.ф.н.: 10.02.04. Л., 1979. 258 с.
- Ирисханова К.М. Функционирование топонимов в художественной литературе (англ. яз.): дис. ... к.ф.н.:10.02.04. М., 1978. 195 с.
- Леонович О.А. Двухязычные топонимические словари // Прикладная топонимика: сб.ст./ отв.ред. Р.А. Агеева. М., 1983. С. 63-72.
- Мельникова Т.Н. Древнеанглийские географические названия: дис. ...к.ф.н.: 10.02.04. Л., 1986. 185 с.
- Молчановский В.В. Лингвострановедческий потенциал топонимической лексики русского языка и его учебно-лексикографическая интерпретация: дис. ... к.п.н.: 13.00.02. М., 1984. 201 с.
- Мурзаев Э.М. Словари географических названий // Всесоюзная конференция по топонимике СССР: тезисы докладов и сообщений. Л., 1965. С. 10-12.
- Мурнаева Е.Н. Имена собственные и их производные в современных англоязычных словарях: дис. ... к.ф.н.: 10.02.04. С.Пб., 1993. 211 с.
- Подольская Н.В. О развитии отечественной топонимической терминологии // Развитие методов топонимических исследований: сб.статей / отв.ред.Е.М. Поспелов. М., 1970. С. 46-53.
- Поспелов Е.М. Топонимические словари для школы // Прикладная топонимика: сб.ст./ отв. ред. Р.А. Агеева. М., 1983. С. 21-28.
- Смолицкая Г.П. Топонимия в словарях общего типа // Прикладная топонимика: сб. ст./ отв. ред. Р.А. Агеева. М., 1983. С. 42-50.
- Сталтманэ В. Э. Ономастическая лексикография. АН СССР, ин-т языкознания; отв.ред. А.В. Суперанская. М.: Наука, 1989. 173 с.
- Суперанская А.В. Микротопонимия, макротопонимия и их отличие от собственно топонимии // Микротопонимия: тезисы совещания. М., 1964. С. 6-9.
- Суперанская А. В. Структура имён собственных: фонология и морфология. М.: Наука, 1969. 207 с.

Лексикографічні джерела

- The Oxford English reference dictionary. – Oxford university press, 1966.(OERD)
- Webster's new twentieth century dictionary of the English language. Second edition, 1978. (WNTCD)
- Longman dictionary of contemporary English. Third edition. – Longman group Ltd., 1995 (LDCE)
- Collins New English Dictionary: A new dictionary of the living language. – London; Glasgow: Collins, 1970. (CNED)
- Hornby A.S. Oxford advanced learner's dictionary of current English. – Oxford, 1980 (OALD)
- The Random House Dictionary of the English Language. Second Edition. – Unabridged, 1987 (RHD)
- The Oxford English Dictionary. – Oxford, at the Clarindon press, 1933 (OED)
- The Canadian Oxford English Dictionary. Ed. by Katherine Barber. Oxford University Press. – 2001.- 1710 (COED)
- Webster's Third New International Dictionary of the English Language Unabridged. Merriam

- Webster INC., Publishers Springfield, Massachusetts, U.S.A., 1981. – 2662 p.(W3)
Oxford Universal Dictionary / Ed. by C.T. Onions, Oxford: Clarendon Press, 1955 (OUD)

References

- Donidze, G.I. (1983). Normativnyie slovari geograficheskikh nazvaniy i printsipy ih sostavleniya. In Prikladnaya toponimika / otv. red. R.A. Ageeva. M., 51-62.
- Epur, V.B. (1988). Definitzii imyon sobstvennyih v angloyazychnoy leksikografii: dis. ... k.f.n.: 10.02.04/ Valentina Borisovna Epur. Minsk.
- Eremiya, N.L. (1979). Printsipy postroeniya sistemy uchebnyih tolkovyih slovarey (na materiale angloyazychnoy leksikografii): dis. ... k.f.n.: 10.02.04/ Natalya Leonidovna Eremiya.-L.
- Irishanova, K.M. (1978). Funktsionirovanie toponimov v hudozhestvennoy literature (angl. yaz.): dis. ... k.f.n.:10.02.04/ K. M. Irishanova. M.
- Leonovich, O.A. (1983). Dvuyazychnyie toponimicheskie slovari. In Prikladnaya toponimika: sb.st./otv.red. R.A. Ageeva. M., 63-72.
- Melnikova, T.N. (1986). Drevneangliyskie geograficheskie nazvaniya: dis. ...k.f.n.: 10.02.04/ T. N. Melnikova. L.
- Molchanovskiy, V.V. (1984). Lingvostranovedcheskiy potentsial toponimicheskoy leksiki russkogo yazyika i ego uchebno-leksikograficheskaya interpretatsiya: dis. ... k.p.n.: 13.00.02/ V. V. Molchanovskiy. M.
- Murzaev, E.M. (1965). Slovari geograficheskikh nazvaniy. In Vsesoyuznaya konferentsiya po toponimike SSSR: tezisy dokladov i soobscheniy. L., 10-12.
- Murnaeva, E.N. (1993). Imena sobstvennyie i ih proizvodnyie v sovremennyih angloyazychnyih slovaryah:dis. ... k.f.n.: 10.02.04/ E. N. Murnaeva. S.Pb.
- Podolskaya, N.V. (1970). O razvitii otechestvennoy toponimicheskoy terminologii. In Razvitie metodov toponimicheskikh issledovaniy: sb.st. / otv.red.E.M. Pospelov. M., 46-53.
- Pospelov, E.M. (1983). Toponimicheskie slovari dlya shkoly. In Prikladnaya toponimika: sb.st./otv. red. R.A. Ageeva. M., 21-28.
- Smolitskaya, G.P. (1983). Toponimiya v slovaryah obschego tipa. In Prikladnaya toponimika:sb. st./ otv. red. R.A. Ageeva. M., 42-50.
- Staltmane, V. E. (1989). Onomasticheskaya leksikografiya. AN SSSR, in-t yazyikoznaniya ; otv.red. A.V. Superanskaya. M.: Nauka.
- Superanskaya, A.V. (1964). Mikrotoponimiya, makrotoponimiya i ih otlichie ot sobstvenno toponimii. In Mikrotoponimiya: tezisy soveshaniya. M., 6-9.
- Superanskaya, A. V. (1969). Struktura imyon sobstvennyih: fonologiya i morfologiya. M.: Nauka.
- Superanskaya, A.V. (1985). Chto takoe toponimika? M.: Nauka.

Lexicographic sources

- The Oxford English reference dictionary. – Oxford university press, 1966.(OERD)
- Webster's new twentieth century dictionary of the English language. – Second edition, 1978. (WNTCD)
- Longman dictionary of contemporary English. Third edition. – Longman group Ltd., 1995. (LDCE)
- Collins New English Dictionary: A new dictionary of the living language. – London; Glasgow: Collins, 1970.(CNED)
- Hornby A.S. Oxford advanced learner's dictionary of current English. – Oxford, 1980.(OALD)
- The Random House Dictionary of the English Language. Second Edition. – Unabridged, 1987.(RHD)
- The Oxford English Dictionary. – Oxford, at the Clarindon press, 1933.(OED)
- The Canadian Oxford English Dictionary. Ed. by Katherine Barber. Oxford University Press. – 2001.- 1710.(COED)
- Webster's Third New International Dictionary of the English Language Unabridged. Merriam
- Webster INC., Publishers Springfield, Massachusetts, U.S.A., 1981. – 2662 p.(W3)
Oxford Universal Dictionary / Ed. by C.T. Onions, Oxford: Clarendon Press, 1955.(OUD)

Стаття надійшла до редакції 18.08.2018 р.